

בית נאמן

נמסר במוצ"ש פרשת ואתחנן, י"ב באב תש"ף

נושאי השיעור:

שיעורו השבועי של מרן ראש הישיבה
רבנו מאיר מאזוז שליט"א

ניתן לשמוע
בשידור ישיר את
שיעורו של מרן שליט"א
בנרוץ קול ברמה.
או ב'יקול נאמן':
079-9-367-367
או ב'קול בית נאמן':
079-9270505

בשעה 22:00

בבית הכנסת "אהבת התורה - איש מצליח"
רחוב הרב עוזיאל 43 ב"ב.

א. הנחמה תלויה באמונה ובביטחון. ב. מערת אליהו הנביא. ג. משיח צדקנו. ד. כשהגמרא אומרת דעה, ואחר כך כתוב 'ופליגא'. ה. כיצד נבנה את בית המקדש ואנחנו טמאי מתים. ו. מדוע דוקא רבי עקיבא השתדל מאד שהמשיח כבר יבוא. ז. כשכותב הראב"ד ב"סוד ה' ליראי' וכי"ב, מה כוונתו? ח. מנהגי ירושלים, מתי לומדים מהם ומתי לא? ט. רבי ישועה הכהן טוג'י והשר משה מונטיפיורי נכנסו למקום המקדש. י. כניסה כיום להר הבית. יא. איך נתגלה מקום המקדש? יב. "שובה ישראל עד ה' אלוך". יג. להתרחק משנאת חנם שגם יכולה להביא לשפיכות דמים וגם מעכבת את גאולתנו. יד. מה שהקב"ה ראה אז התכנית הטובה ביותר בעולם. טו. למה האזניים באו בצדי הראש. טז. דרגת החושים, ואם מעלת האוזן יותר ממעלת העין.

"זאת נחמתי בעניי כי אמרתך חיתני"

א. השיר (ששרו עכשיו ר' כפיר פרטוש ואחיו יונתן) 'נחמוה לי' כתב אותו עורך דין יצחק מאזוז מרחובות. ובלי שכיין, 'נחמוה לי' עולה מאה ארבעים ותשע, זה מספר המזמורים של התהלים, כי מזמור א' וב' נחשבים מזמור אחד (ברכות דף ט' ע"ב). **שישראל ידעו שהכל תלוי באמונה ובביטחון בהקב"ה לקבל נחמה.** עדיין לא קבלנו נחמה גמורה.

מערת אליהו הנביא בכרמל

ב. דרך אגב, מחר עולים הרבה לכרמל למערת אליהו הנביא להתפלל שם (לא תפלת שחרית), **אליהו הנביא הבטיח לבוא, איפה אתה נמצא?** זה הכל. פעם הייתי שם, וראיתי את השמים, אמרתי כאן יצאה איזו פיסת עב קטנה, שאמר אליהו הנביא תגידו לאחאב שיסע מהר, **"ולא יעצרכה הגשם"** (מ"א י"ח מ"ד), אחאב אמר מה "לא יעצרכה הגשם", מה זה? עב קטנה כזאת, מה זה שווה? **"ויהי עד כה ועד כה והשמים התקדרו עבים ורוח, ויהי גשם גדול וירכב אחאב וילך יזרעאלה"** (שם פסוק מ"ה). כאן בארץ ישראל יש לנו מקומות היסטוריים, אתה הולך אליהם ואתה מרגיש כמו שאמר **רבי יהודה הלוי** (בקנינת ציון הלא תשאל): **"לבי לבית אל ולפניאל מאד יהמה, ולמחנניים וכל פגעי טהוריך"**, אני הולך לבית אל - שם יעקב אבינו ראה את השכינה בחלומו, לפניאל - **"כי ראיתי אלקים פנים אל פנים ותנצל נפשי"** (בראשית ל"ב, ל"א). ולמחנניים - **"ויאמר יעקב כאשר ראם מחנה אלקים זה ויקרא שם המקום ההוא מחנניים"** (שם פסוק ג'). וכל פגעי טהוריך - מה זה פגעי? איפה שהטהורים שלך מעם ישראל, הצדיקים והחסידים פגעו במלאכי אלקים - **"ויפגעו בו מלאכי אלקים ויאמר יעקב כאשר ראם"** (שם). אתה הולך לכרמל, אתה רואה זה הכרמל שהיה בזמן אליהו הנביא. בחוץ לארץ אין כלום. שום דבר¹.

משיח בא לעשות שלום בעולם

ג. אנחנו מצפים לביאת המשיח. כל יום אנחנו אומרים **"אני מאמין בביאת המשיח, ואף על פי שיתמהמה אני מאמין בכל יום שיבוא"**. אני מתאר לי איך יבוא משיח, האם יבוא עם שפיכות דמים, או יבוא בשלום? משיח בא לעשות

- הגאון יעב"ץ כתב: אנחנו רחוקים הרבה מארץ ישראל, לא כמו הספרדים שהם קרובים, ומזג האוויר שלהם דומה פחות או יותר, הם מסתדרים. אבל אנחנו רחוקים, נמצאים בחושך, באירופה, ברוסיה, בוילנא, בפולניה. אבל דוקא הרחוקים האלה כביכול הגיעו לפנינו (לא בדיוק הגיעו לפנינו), להם היה אש בלב, **כשקוראים את הקינה של רבי יהודה הלוי 'ציון הלא תשאל לשלום אסיריך' היא מיתרי לבכם פוקעים.** היו מתרגשים כל כך מהקינה הזאת, גם אלה שרחוקים מן התורה. קינה כל כך נפלאה. בני אדם לא יודעים את הערך שלה.

שלום בעולם. אבל האם יתנו לנו הערבים להכנס שמה [להר הבית]?! כל יהודי שנכנס, אם הוא נראה חילוני שיכנס זה כבוד. אבל אם הוא דתי והוא בא עם סידור וטלית ותפלין זו סכנה²... איך יבוא המשיח וחבריו? הם יגידו אנחנו רוצים להתפלל כאן? מה פתאום. אתה תתפלל כאן?! לך מפה, תעוף מכאן. חשבתי אולי נצליח לשכנע את הערבים, נאמר להם מה אתם רוצים מאתנו? אתם רוקדים על שתי חתונות, יש לכם מְכָה מכאן וירושלים מכאן, תחליטו או זה או זה³. הגישה של הרמב"ם בגאולה פשטנית עד מאד. אנחנו

2. היה פעם אחד בשם יהודה גליק שיהיה בריא, כמעט פצעו אותו למוות, בנסי נסים נשאר בחיים.

3. פעם מוחמד אמר למאמינים שלו שיתפללו לכיוון ירושלים, למה? הוא חשב שככה הוא יקנה את לב היהודים. יאמר, הנה, גם הערבים מתפללים לכיוון ירושלים, ובה אולי לאט לאט גם היהודים יאמינו בו. אבל הוא ראה שהם לא מאמינים בו. אמרו לו אתה לא יודע כלום, מסכן, אתה עם הארץ דאורייתא ודרבנא... אתה יודע לכתוב את השם שלך? (לא בעברית, בכתב ערבי), אתה לא יודע. אז אתה תגיד לנו שאתה נביא, ואתה בא במקום משה?! מה פתאום?! אז הוא התחיל לכתוב עליהם, רדף אותם עד חרמה, והחליף גם את מקום התפלה, במקום להתפלל מול ירושלים, אמר להתפלל מול מְכָה. וגם בתיאורים גיאוגרפיים שכתבו חכמי הערבים שמים צד דרום למעלה, אנחנו יש לנו **בגמרא מזרח למעלה**, ומה שמקובל היום **הצפון למעלה** (הקוטב הצפוני זה למעלה). הערבים שמים את הדרום למעלה, והרמב"ם להבדיל ככה כתב בספרים שלו, לא ידעו למה שם את הדרום למעלה, התשובה היא כי הוא למד את החכמות מספרי הערבים, והם ככה מציינים את העולם, צד דרום למעלה, והוא הלך בעקבותיהם. ככה כתב חכם בשם **רבי ישראל אריאל**, יש לו ששה כרכים על גבולות ארץ ישראל, סדרה כל כך מעניינת. וכתב שם ככה (אוצר ארץ ישראל ח"ד עמ' 13). ולמה הם מציינים את הדרום למעלה, כי שם נמצאת מכה. אז תחליטו יש לכם מכה מספיק, ורוקדים על שתי החתונות!! חתונה אחת. או מכה או ירושלים. תחליטו.

ולא זו בלבד, אלא שהם מספרים שבליה האחרון לחייו של מוחמד, לקח סוס כמו מטוס, טס בו מהעיר שלו (מכה) עד ירושלים, והתפלל בכותל או בפנים יותר. איך קוראים לסוס הזה? **בוראק**. מה זה בוראק? כמו ברק. והסוס הזה לא המציאו אותו מלבם, זה כתוב בגמרא, בסנהדרין (דף צ"ח ע"א): כתוב: **אמר ליה שבור מלכא לשמואל** (היה מלך בפרס שמו שבור, והיה לו הרבה ידע בתורה ובמשפטים שלנו, לפעמים שומע דעות חכמים, רבי מאיר ורבי יהודה ורבי שמעון, אומר מגיע פרס לרבי שמעון, 'אפריין נמטייה לרבי שמעון' בסוף בבא מציעא דף ק"ט ע"א), **אמרייתו משיח על חמרא אתי** - אתם אומרים משיח בא על חמור, "עני ורוכב על חמור ועל עיר בן אתונות" (זה פסוק בזכריה ט"ו), **אשר ליה סוסיא ברקא דאית לי** - אני יש לי סוס מבריק סוס מיוחד. מסכן, למה ירכב על חמור? (לא אמר לו, אשאלו לו מטוס, אין מטוסים אז, אבל סוס יותר מכובד), מה ענה לו שמואל? **"אמר ליה מי אית לך בר חיור גוונני"** - אמר לו וכי יש לך בן מאה צבעיים? רש"י אומר: בר חיור גוונני. כלום יש לך סוס בר מאה גוונים, שחמורו שלו כן הוא. במילתא דעלמא דחייה. [ע"כ]. אמר לו החמור של המשיח שלנו יש בו מאה צבעיים, יש לך סוס כזה? כמה? שיש יותר צבעיים בסוס כמה שהוא מכובד יותר, אין לך סוס כזה. ככה רש"י מבאר. **אבל חיור פירושה לבן, איך מחיור הגענו למאה?**

יצאוב הרפי: 050-2738858

הדלקת נרות	מוצ"ש	ר"ת
18:55	20:08	20:47
19:13	20:11	20:45
19:03	20:11	20:45
19:11	20:09	20:43

להקדשות והנצחות 052-7130-552

כל הכותובת שמחזקת יו"ל ע"י מוסד און צדיקים שפי" מסדות חכמים ברביה | להצטרפות לקבלת העלון במייל: <https://yhr.vp4.me/>

לחסינות, להפצה, להנצחות ולקבלת העלון לפנות לפקס 077-3179532 << מייל: bait.neheman@gmail.com | טלפון: 08-6727523 | 052-7130554

העורכים: הרב"ג רבי משה חזקוני שליט"א, הרב"ג רבי שלום דרעי שליט"א, עורך ראשי: הרב"ג רבי אלעזר עזריאל שליט"א

התשובה: "זרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם"

1. אבל המאירי (שבועות דף ט"ז ע"א) אומר: שבימיו היו נכנסים כולם להר הבית, כי סוברים שאין כבר שום דבר. ולא עוד אלא שהראב"ד (שם) כותב זה, מסוד ה' ליראיו. אבל יש ויכוח בזה. קודם כל מה נעשה לפי דעת הרמב"ם [שגם היום אסור ליכנס שם]? הרי הרמב"ם אומר יבוא משיח, יבנה בית המקדש, מי יבנה? הוא בעצמו יבנה? אנחנו לא נוכל לבנות, כולנו טמאי מתיים. התשובה היא, יש פסוק ביחזקאל: "זרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם" (ל"ו כ"ה), יגיעו מים טהורים מן השמים, איך יגיעו? אולי מאפר פרה שנמצא פעם באיזה מקום. או שיהיו מים טהורים מהשמים שמטהרים אותנו, וכל מי שנטהר במים האלה שיכנס⁵.

מדוע רבי עקיבא השתדל מאוד להביא את המשיח?

2. ובזה אני הבנתי משהו. למה רבי עקיבא עשה כל כך השתדלות להביא את המשיח בימיו? למה? הרי שבעים שנה עברו מחורבן הבית, אף אחד לא עשה כמוהו. והוא הלך ואסף כספים מכל העולם, פעם היה בגיזוק (ע"ז דף ל"ד ע"א), פעם היה בערבייא (ר"ה דף כ"ו ע"א), פעם היה כאן, מה הוא רוצה מכולם? אמרו שהוא רוצה לאסוף גם חיילים וגם כספים בשביל להלחם על שחרור בית המקדש. כי אדריאנוס היה רשע מרושע, בתחילה אמר אני מרשה לכם לבנות את בית המקדש, באו חבריו (רשעים שכמותו) אמרו לו: אתה לא יודע, אם תבנה את בית המקדש ליהודים, הם יתנפלו עליך, אתה לא תהיה שווה כלום. אמר: ככה?! אבל אני כבר אמרתי. אז אמר: אני אגיד להם לשנות קצת במידות, תוסיפו חמשה מטר מכאן וארבעה מטר מכאן, והם יגידו, לא, כתוב "הכל בכתב מידה" עלי השכיל" (דברי הימים א' כ"ח י"ט). לא נוכל לשנות. אם כן אל תבנו.

"כי עמך מקור חיים"

3. היה שם חכם, רבי יהושע בן חנניה, אמר להם פעם האריה נתקעה לו עצם בגרון, והיה צועק מי יכול להציל אותי? באה החסידה, יש לה מקור גדול, הכניסה אותו בתוך פיו של האריה לתוך הגרון שלו, והוציאה לו את זה. אמרה לו: מה השכר שלי? אמר לה: השכר שלך שאת היחידה בהיסטוריה שנכנסת לגרון של האריה ויצאת בחיים, יש לך עוד חוצפה לדרוש שכר?!... זה המשל. אמר להם יש לנו זכות שאנחנו נמצאים בין הרומאים ואנחנו רגועים, נילחם בהם?! ככה אמר רבי יהושע בן חנניה מתוך ניסיון (בראשית רבה פס"ד פ"י).

רבי עקיבא ראה שאפר הפרה הולך ונגמר

4. ורבי עקיבא היה אומר: נילחם. והיה שם חכם (ככה מובא בירושלמי פרק ד' דתענית ה"ה) רבי יוחנן בן תורתא (גר צדק), שאמר לו: עקיבא, יעלו עשבים בלחייך ומשיח לא יבוא! אתה חושב שאתה מביא את המשיח? איך אתה מביא אותו? בר כוכבא עשית אותו משיח, הוא לא היה שמו בר כוכבא, אלא שמו בר כוסבא בסמ"ך או בר כוזביא בז"ן, ואתה קורא לו בר כוכבא ודורש עליו "דרך כוכב מיעקב" (במדבר כ"ד י"ז), מה פתאום? אין דבר כזה. יעלו עשבים בלחייך ומשיח לא יבוא. לא שהוא לא האמין בביאת המשיח, אלא הוא חשב שבאותו הדור לא שייך לדבר על משיח. ולמה רבי עקיבא הכניס את עצמו בעובי הקורה? מה יצא מזה? בביתר (או ביתר, יש אומרים ביתר ויש אומרים ביתר), נהרגו ארבע מאות ריבוא⁶, לא נשאר מהם שום

5. יש אומרים שהרב האר"י ידע איפה נשאר קצת מאפר פרה, והזהר להמרח"ו מאפר פרה, כדי שיוכל ללמוד קבלה. זו השערה של הרב חיד"א [א"ה: בספר מדבר קדמות מערכת אל"ף אות כ"ו כתב שפשוט לו שהאר"י נטהר באפר פרה ע"י אליהו הנביא ז"ל, אך לא נזכר מהרח"ו. ובספר תולדות האר"י כתוב שידע האר"י היכן טמון אפר פרה אדומה. העורך].
6. כך אמר המקונן ביום ט"ב: "ובא ביתר, ושם בָּתַר. ארבע מאות ריבוא. והם ארבעה מיליון יהודים." [א"ה ולפי הגמרא בגיטין (דף נ"ח ע"א) היו 160000 מלמדי תינוקות (400 בכל ביהכ"נ והיו 400 בתי כנסיות) וכל מלמד לימד 400 תינוקות. יחדיו עולים 64000000 (64 מיליון + 160 אלף מלמדים. ועוד הורי הילדים יותר אנשי העיר) העורך] יש אומרים שזו גזומא (כי יש עדויות של הרומאים באותה תקופה, שלא יותר ממיליון יהודים נהרגו), אלא הכוונה מבחינת האיכות, כלומר היו פחות מזה אבל האיכות שלהם כמו ארבעה מיליון.

אומרים על פי רש"י במסכת ר"ה (דף ל' ע"א ד"ה לא צריכא) ובמסכת סוכה (דף מ"א ע"א ד"ה אי נמי) שירד בית המקדש בנוי מן השמים⁴ (יש קושיא בגמרא ותיירך אותה כך), ככה דעתו. הרמב"ם (פ"ב מהלכות מלכים ה"ד) אומר לא ככה, איך יהיה משיח? יקום אחד מבית דוד שיהיה מלך חזק, ויכוף את כל עם ישראל לשמור את התורה והמצוות, וילחם ויכבוש את ירושלים ואת ארץ ישראל, ואז יבנה בית המקדש. בפשטות. מאיפה לקח הרמב"ם את זה? בגמרא ברכות (דף ל"ד ע"ב) יש דעה שכל הנביאים נבאו לימות המשיח. כל ההבטחות שאתה רואה בנביאים של נסים ונפלאות זה לימות המשיח, אבל לעתיד לבוא - מה שיהיה אחר המות - "עין לא ראתה אלקים זולתך" (ישעיה ס"ד, ג), אף אחד לא ראה את השכר הגדול שם. ופליגא דשמואל, דאמר שמואל אין בין עולם הזה לימות המשיח אלא שעבוד מלכויות בלבד - לעתיד לבא אין עלינו שעבוד מלכויות, אבל העולם יהיה כמו העולם הזה, שנאמר: "כי לא יחדל אביון מקרב הארץ" (דברים ט"ו י"א). יהיו אביונים, יהיו עניים, יהיו קבצנים, יבואו לבית הכנסת: 'צדקה' 'צדקה'... אבל ההבדל הוא שאין עלינו שעבוד מלכויות, עוד לא הגענו לזה, אנחנו משועבדים, פעם לטראמפ, ופעם לזה שלפניו - אובמה, ופעם לרוסיה, כל מיני דברים. אנחנו לא משוחררים. לא נוכל להגיד מה שיש בלב שלנו. מה נעשה?

העיקר כמו 'פליגא'

7. וככה הרמב"ם (פ"ב מהלכות מלכים ה"ב) כותב. ולמה הרמב"ם פסק כמו שמואל? הרי יש דעה אחרת שם. אלא יש כלל נפלא שהביא אותו הרב חיד"א בספר עין זוכר מספר כללים כתב יד (מערכת ו"ו אות כ"א ערך פליגא, מרב סעדיה גאון), אם הגמרא אומרת דעה, ואחר כך כתוב 'פליגא', העיקר כמו 'פליגא'. כלומר הגמרא מביאה דעה, והיא אומרת והדעה הזאת חולקת על שמואל, הלכה כמו שמואל. והרב קאפח בדק שמונים וארבעה מקומות בגמרא שכתוב ופליגא שבכולם (בלי יוצא מן הכלל) הרמב"ם פוסק כמו פליגא (יש מאמר על זה בספר כתבים של הרב קאפח (ח"ב עמ' 557) על הנושא הזה). זאת אומרת הכלל הזה קבוע, אם כתוב ופליגא הלכה כמו פליגא. לכן הרמב"ם הלך על פי הכללים, יש כל מיני הסברים בחריפות, אבל כשיש לנו כלל כזה, אני לא צריך שום חריפות. 'פליגא דשמואל' והלכה כמו שמואל. לכן לפי הרמב"ם העולם יתנהג בדרך הטבע, ואת בית המקדש אנחנו בונים.

איך נכנס למקום המקדש לבנות אותו?

8. אבל איך נוכל לבנות? הרי אסור להיכנס, מי שנכנס שם חייב כרת, מה יעשה? יכנס עד הגבול? אבל צריכים לבנות גם בית קדש הקדשים וכו'. איך נעשה? יש דעת הרבאב"ד (פ"ו מהלכות בית הבחירה ה"ד) שאומר בזמן של החורבן השכינה הסתלקה, ולכאורה לפי זה מותר להכנס. אבל יש אומרים שגם הרבאב"ד מודה שאסור, כי בגמרא מוכח שעדיין יש שכינה, כתוב שישים עיניו למטה ולבו למעלה, עיניו למטה כנגד בית המקדש שנאמר "היו עיני ולבי שם כל הימים" (מ"א ט' ג'). זו גמרא ביבמות (דף ק"ה ע"ב). וצריך להתפלל כנגד בית קדש הקדשים וכנגד ירושלים (ברכות דף ל' ע"א). ואם אין שם שכינה מה אכפת לך איפה אני מתפלל? אלא שהראב"ד רק התכוון שאין כרת [כלשונו שם]. ככה מצדדים לדעתו.

9. אף אחד לא שם לב לזה. אית לך בר חיור גוונים הכוונה יש לך בן לבן גוונים, למה רש"י אומר בן מאה גוונים? אלא ידוע בחכמת המראות, שהצבע הלבן מכיל את כל הצבעים שבעולם, אם אדם לוקח צבע לבן, אתה יכול לצייר עליו כל הצבעים שבעולם. לעומתו הצבע השחור הוא סגור, אתה לא יכול לצייר על השחור. שים על השחור צבע אחר לא הולך. הלבן מכיל את הכל. "בר חיור גווני" בן לבן הגוונים, כלומר גוון לבן שיוכל לסבול את הכל. יתכן שבא לרמוז לו שהמשיח צריך להיות עדין עם כולם. לדבר עם כולם. להסביר לכולם. יבואו רשעים יאמר להם שיומותו? יש יבוא משיח אף אחד לא ימות. יש שיגעון בחוץ לארץ, אומרים כשיבוא המשיח כולם ימותו ואחר כך יחיו מחדש. זה לא נכון. משיח לחוד ותחיית המתים לחוד. יבוא משיח ויגאל את ישראל.

10. היו שרים בל"ג לעומר בערבית בחוץ לארץ: "אסמעו יא ישראל וצפפיו אלנייה. תהבט בית אלמקדש מן אסמא מבנייה" - תשמעו יהודים, ותבררו את הלב (שיהיה לכם לב בר, לב זך, בלי שנת חנם), בית המקדש יגיע מלמעלה בנוי.

צברית - אנגלית - צרפתית - אלהרית - פרסית

חינוך ילדים

בית ההוראה

בית

בנשיאות מרן רה"ר רבנו מאיר מאזוז שליט"א

מצנה סאפוני בכל נשאל הכתי

02-5353-383

סת"ם

רבי

ממונת

כשרות

24

פתוח

24

שעות ביממה!

הדו"ש

דבר⁷. כמו שכתוב באיכה (ב' כ"ב): "ולא היה ביום אף ה' פליט ושריד". למה רבי עקיבא עשית את כל זה? למה? תחכה (אם היה מחכה דור אחד או שנים, מגיע אנטונינוס חברו של רבי שכיבד אותו ונתן לו אפשרות, כמו שאמר לו תאסוף חכמי ישראל)⁸. אלא לפי דעתי הטעם פשוט, אמר עוד מעט נגמר לנו אפר פרה, נבנה את בית המקדש בלי אפר פרה לא שווה כלום⁹. אז רבי עקיבא אמר אין זמן, מוכרחים לכבוש, מוכרחים לעשות את זה. אך יצא חורבן ושממה.

סוד ה' ליראיו

י. עכשיו לפי דעת הרמב"ם אמרנו "וזרקתי עליכם מים טהורים". לפי דעת הרמב"ם ז"ל לא קושיא בכלל, השכינה נסתלקה וכולם יכולים להכנס (וכפי הנראה מדברי המאירי). רק מה, יש לנו קושיא, כל האחרונים מסכימים לדעת הרמב"ם, והנה הרב חיד"א ראה בזמנו שהנשים מברכות על הלולב¹⁰, מתחילה היה גוער בהם, אסור לכם לעשות ככה (ברכ"ס סי' תרנ"ד סק"ב). וגם רבו רבי יונה נבון בספר נחפה בכסף (דף קפ"א ע"ג) אמר צריך לגעור בנשים שמברכות על הלולב,

7. בחורבן הבית היה יוסיפון בן גוריון שכתב את ההיסטוריה של החורבן. אמרו ככה וככה, והלכו ככה, ודברנו ככה, ועשיתי ככה. והוא נמלט בנס, כמעט נהרג, אבל עשה תחבולה והציל את עצמו, ואחר כך כאב לו שהוא לא נהרג אתם. אבל הוא השאיר לנו את ההיסטוריה של חורבן בית שני בספר יוסיפון. ואילו חורבן ביתו יותר מאוחר הוא לא היה, כל אלה שהלכו שם לא נשאר מהם כלום.

8. והיה כל כך מכבד את רבי, היה רבי עולה למטה שהיתה גבוהה מעט. ואנטונינוס הקיסר היה מתכופף על יד המיטה, אמר לו: תעלה עלי גבי, אמר לו רבי: מה פתאום? אתה קיסר, אני עולה על גבך? אמר לו 'הלואי אהיה מצע תחתך בעולם הבא', הלואי שאני אהיה מזרון תחתך בגן עדן! (ע"ד דף י"ע). זאת אומרת היתה תקופה כזאת יפה מאד, ובה נתחברה המשנה. אם היה רבי עקיבא מחכה או שהיה נותן צוואה לבנים או לנכדים שלו היה אחרת. 9. עד ימנו האמוראים עדיין נשאר קצת מאפר הפרה. יש גמרא בחגיגה (דף כ"ה ע"א) אומרת: חברייא מדקן בגלילא - חברים שלנו מיטהרים בגליל. יש להם איזו צנצנת קטנה של אפר פרה, והם מזים עליהם מהאפר הזה. איפה הוא עכשיו? נגמר הכל.

10. עד היום הזה יש נשים עיראקיות פוגשות אדם הולך בדרך ובידו לולב, אומרות לו תן לי לברך. הרב עובדיה ע"ה אומר אסור לתת להן, או שיקחו בלי ברכה. כי לדעת הרמב"ם (פ"ג מהלכות ציצית ה"ט) זו ברכה לבטלה, לדעת מרן (סי' תקפ"ט ס"ו) זו ברכה לבטלה, ואף על פי שיש תשובות מן השמים של חכם אחד בתקופת הראשונים - רבי יעקב ממרוש שאומר אפשר לברך (סי' א'), אין הלכה כמותו, איך אפשר לפסוק על פי שו"ת מן השמים נגד הרמב"ם ומרן? לא יכול להיות. לא בשמים היא. וכתב בזה תשובות ארוכות להוכיח את זה (שר"ת יבי"א ח"א אורח"ס ט"ל - מ"ב). ובאמת מצאתי שבימי הרשב"א עדיין היו בספרד כאלה נשים שתקעו בשופר ובירכו על השופר (עיין בב"י סי' תקפ"ט), ומסתמא גם בירכו על הלולב. זה מנהג שלא התחדש פתאום, זה מנהג שנמשך מדורי דורות, אבל להמשיך לנהוג ככה לכתחילה, לא.

אחר כך בברכי יוסף שם אמר, שוב ראיתי בשו"ת מן השמים שאמר מותר להן לברך, מאז אני לא גוער בהם. (הרב עובדיה אומר שו"ת מן השמים יכריעו נגד הרמב"ם ומרן? לא יכול להיות). אם כן הרב חיד"א שהסתמך על שו"ת מן השמים, למה לא יסמוך גם כן על דברי הרמב"ם? הרי הוא סובר כל מקום שהראב"ד אומר סוד ה' ליראיו פשוטו כמשמעו, קיבל סוד מן השמים (שם הגדולים ח"א מערכת הי"ד אות רכ"ד). אם כן קיבל סוד, אז תסמוך עליו, תאמר לדין מותר להכנס לבית המקדש! אלא ככל הנראה הרב חיד"א קיבל את האיסור. שם היה מנהג של הנשים, אז לימד עליהן זכות, יש להן על מי לסמוך. אבל לעשות דבר חדש אחרי שכל האחרונים הסכימו לדעת הרמב"ם לא להכנס לבית המקדש. הוא לא יחלוק על זה.

הראב"ד התכוין שפירושו אמיתי כאילו קבלו משמים

יא. אבל יש לי הוכחות שמתי שהראב"ד אומר סוד מן השמים, סוד ה' ליראיו, זה לא דווקא, אלא התכוון לומר הפירוש שאמרתי כל כך טוב כאילו קבלתי אותו מן השמים¹¹. וראיה ברורה שסוד ה' ליראיו זה לא כפשוטו (כתבתי את זה פעם, אבל יש אנשים לא מבינים), הראב"ד יש לו פירוש על מסכת עדויות (מסכת קשה, אין לה רש"י ותוספות, והוא כתב עליה פירוש, וזהו הראב"ד המשיג על הרמב"ם), וכתב בהקדמה: "זהנמצא בו מן הטוב והישר, ידע כי הוא מן הסוד, כענין שנאמר סוד ה' ליראיו". אמר, אתה הקורא, המעיין בפירוש שלי, מה שהוא קשה ולא נכון אל תקבל אותו. ואם תמצא בו דבר טוב, אל תחשוב זה מחכמתי, לא, אלא זה סוד ה' ליראיו. האם יעלה על הדעת שכוונתו מה שתמצא טוב, קבלתי אותו בנבואה, ומה שלא תמצא טוב לא קבלתי אותו? אז תגיד לנו איפה קבלת איפה לא קבלת? תאמר משנה זו וזו פירשתי על פי נבואה, משנה זו וזו פירשתי על פי השכל, משנה זו וזו חצי נבואה, משנה זו וזו חצי רוח הקדש. והוא לא כתב ככה, אלא מה שתמצא בו טוב, תדע שהוא מסוד ה' ליראיו. זאת אומרת אם תראה פירוש יפה ומתקבל כל כך על הלשון של המשנה זה סוד ה' ליראיו.

"כבר הופיעה רוח הקדש בבית מדרשנו"

יב. הוכחה שניה, בהלכות לולב (פ"ח ה"ה) הראב"ד כתב בענין הדס שנקטם ראשו, ובתחילת דבריו כתב: "כבר הופיעה רוח הקדש בבית מדרשנו", והמגיד

11. פעם אחת הרמב"ם כתב ככה במורה נבוכים (ח"ג פרק כ"ב): "וראה איך עלו בידי אלו הענינים כדמות נבואה". הרמב"ם נזהר שלא יגידו שהוא נביא, אמר "כדמות נבואה". הראב"ד כותב "מסוד ה' ליראיו", לא הבנת? דבר ראשון (=תשובו את ראשך)...

אשכול הכופר על פרשת השבוע

מתורגם של מורט ורנט מרן האנן רבי חיים חי חזיתת הכהן זצוק"ל ראב"ד גירסא ומגדולי ראשי הישיבות שכה מתוך ספר "תורת רחמים"

גוה (ירמיה י"ג י"ז), מקום יש לו להקב"ה ומסתרם שמו. מאי מפני גוה? מפני גאותן של ישראל שניתנה לאומות העולם וגו'. וכן אמרו חז"ל שהשכינה עמנו בגלות וצר לה בצרותינו. וזהו וידעת וגו' כי כאשר ייסר איש את בנו וגו' ע"ד האומר. (דרוש ח' לנעילה מנחת כהן).

ט' ז' ממרים הייתם עם ה'.

אפשר לבאר על פי מה שידוע שיש בני אדם שאינם מתעוררים בתשובה אף על פי שרואים צרות ויסורים בעולם, שכל זה נגרם מחמת עון הדור, ורק מצד שנטבעו כל כך בעבירות עד שידמו לנפשם שהם שלמים בכל. וזהו מה שאומר הכתוב ממרים הייתם עם ה'. שגם בהיותם ממרים הם מדמים לעצמם שהם הולכים בד בבד עם חפץ ורצון ה' יתברך, ולוה אין תקנה לשוב בעוונותינו הרבים. (דרוש מ"ז ה) לעצירת גשמים כתר כהונה).

א' בלבד, רק על מקום שאין בו שום נזק רק כאב עראי שאינו רק לפי שעה. כן יש לנו להאמין שהיסורין הבאים עלינו אינם של כליה ח"ו, רק כאב לפי שעה וזהו וידעת וגו' כי כאשר ייסר איש את בנו ה' אלוקיך מיסור. גם יש לצייר כי האב הרחמן בשעה שמכח את בנו יחידו להדריכו בדרך ישרה, עם כי החובה מוטלת עליו לעשות כן כמ"ש (משלי י"ג כ"ד) חושך שבטו שונא בנו, עכ"פ הוא מצטער מאד מצער בנו ולבו כואב ומתחתך מכאבו של בנו כרחם אב על בנים. וכן כשמביא הקב"ה יסורין על ישראל, הוא כ"י [כביכול] מצטער מזה כמ"ש (ישעיה ס"ג ט') בכל צרתם לו צר. וכן אמרו בפ"ק דברכות (ג' ע"א) שלוש משמרות היו הלילה וגו' והקב"ה שואג כארי ואומר אוי להם לבנים שגלו מעל שלחן אביהם שבעונותיכם החרבתי את ביתי וגו' [עיין בהגהות היעב"ץ שם]. וכן אמרו חז"ל (חגיגה ה' ע"ב) ע"פ אם לא תשמעו במסרתים תבכה נפשי מפני

(ח' ה') וידעת עם לבבך וגו'.

כוונת הכתוב כי אם אנו רואים אב מכה את בנו, לא יעלה על הדעת לומר כי הוא בסוג נקמה שמתנקם ממנו, כי טבע האב לרחם על בנו ובפרט אם הוא בנו יחידו, ובפרט אם נודע לנו מקודם שהיה אוהב את בנו אהבה עזה לאין קץ. ואם אנו רואים אותו עתה שמכה אותו, בלי שום עליו לומר שהבן חטא באיזה דבר גדול מאד עד שהוצרך האב ליסרו ולהדריכו בדרך ישרה, והכל הוא לטובתו. ורק כאשר הבן יאמר לאביו, אבי יקירי אמנם חטאתי וישר העויתי והנני מקבל עלי קבלה גמורה שלא אשוב עוד לכסלה, אזי האב מושך שבטו מעל בנו ומחבבו ומקרבו אליו כמאז. וכן כשאנו רואים יסורין באים עלינו והכל הוא בהשגחה העליונה של מלך מלכי המלכים הקב"ה, אין לנו לומר ח"ו שהם בסוג נקמה ח"ו, אלא הם לטובתנו להדריכנו בדרך ישרה כי הקב"ה הוא אבינו הוא מלכנו ואנחנו בנו יחידו, ואוהב אותנו אהבה גמורה כמ"ש (ירמיה ל"א ב') ואהבת עולם אהבתך וגו'.

גם יש לצייר כי האב הרחמן המכה את בנו יחידו לא יכנו הכאות של סכנה לא סכנת גוף שלם ולא אפי' סכנת אבר

לפרטים והזמנות:
053-6652663

כל תשמישי הקדושה במקום אחד
ספרי תורה • תפילין • גיטות • מגילות ועוד

מוצה ע"י מוגהים מוסמכים מיושבת כסא רהמים

נכנסו להר הבית

טו. ובמשך הגלות הארוכה הזאת, יש לנו אנשים יוצאים מן הכלל שנכנסו להר הבית. הראשון היה **רבי ישועה הכהן טנוג'**, הוא היה תלמידו של **רבי יצחק לומברוזו** מחבר ספר זרע יצחק¹⁴, ובסוף ימיו עלה לארץ, והיה עשיר, והוא נתן כסף לגוים שיעבירו אותו שיכנס להר הבית, ונכנס. ככה מספר בספר תולדות חכמי תונס של רבי יוסף הכהן טנוג' (עמ' ר"ל. ואפשר שלא ידע מחומר האיסור. הערת הרב שליט"א שם). והיה עוד אחד יותר מאוחר, **משה מונטיפיורי**¹⁵, נכנס עם כסף (לא חסר לו כסף) למקום של בית המקדש, ותלמיד חכם אחד שהיה בירושלים, שמו רבי יוסף משה¹⁶ שמע את זה, ופרסם כתב חרם נגד מונטיפיורי, איך אתה עובר על כרת, מה אתה עושה דבר כזה?! והוא מסכן לא ידע כלום, לא ידע שיש כרת, חשב: למה היהודים לא נכנסים? כי הערבים לא נותנים להם, אני הבאתי כסף ונכנסתי. והוא היה עוזר לתלמידי חכמים, ועוזר לבנות מקומות (יש מקום בירושלים שנקרא "מין משה" על שמו). ושבע פעמים ביקר בארץ ישראל, וכל פעם שבא הביא אתו כספים בלי סוף, ועזר לתלמידי חכמים. ועכשיו בגלל החרם הזה יעזבו את כולם. מה עשו? באו תלמידי חכמים שבירושלים וכתבו לו מכתב, אל תדאג לחרם הזה, זה "חרמו של ים". מה זה "חרמו של ים"? יש משנה בנדרים (דף כ"ע"א) שאומרת על אדם שנדר בחרם ואמר שלא התכוון ממש לחרם, אלא ל"חרמו של ים"¹⁷. וכאן זה גם חרמו של ים, ים ראשי תיבות יוסף משה... כלומר אל תתיחס לחרם של ר' יוסף משה. והודיעו לחכם הזה שהוא לא יודע על מי הוא מטיל חרם, הוא מסכן לא יודע את ההלכה, מה אתה בא אליו לאחר מעשה ועושה עליו חרם? הרי הוא אומר שהוא לא ידע, ואם ידע לא היה נכנס. ומאז ועד היום לא נכנסים.

הנכנסים נכנסים ב"דרך עקלתון"

טז. ויש כאלה שנכנסים "דרך עקלתון" - עושים טבילה ומחכים עד הערב שמש ונכנסים עד גבול מסוים, ולמעלה מזה אסור. אבל לא כדאי להכנס לדברים האלה. יגיע הזמן שניכנס בזקנינו ובנערינו, בצאננו ובבקריו ובטפנו. כולנו ניכנס לשם כשיגיע המשיח, ואז יזו עלינו מים טהורים מלמעלה, ואנחנו נבנה את בית המקדש אליבא דהרמב"ם, ואליבא דרש"י בית המקדש ירד מהשמים¹⁸.

14. והוא הדפיס את הספר של רבו בתונס, אבל האותיות - "לא אליכם כל עוברי דרך" (איכה א' ב'). ... כי בתחילה שלחו את כתב היד להדפיסו בליוורנו, ובדרך כתב היד טבע בים. היה להם העתק ושלחו את כתב היד עוד פעם, וגם הוא טבע בים. אמרו מה נעשה עכשיו? קנו בית דפוס אחד בזיל הזול, אבל לא טעם ולא ריח, אי אפשר להסתכל עליו. והדפיסו אותו (את ספר זרע יצחק לומברוזו) בתונס בשנת תק"ח אבל האותיות שם עקומות ועקושות. נורא ואיום. והיה לנו את הספר הזה, ואצל אנשים הספר הזה הוא חשוב מאד, כי זה ספר שנדפס בתונס בתקופה שלא היה להם בית דפוס. והיו בישיבה ארבעה ספרים כאלה, וכולם נגנבו. וגבו את הראשון הוציאו את השני, וגבו את השני הוציאו את השלישי, וגבו את השלישי הוציאו את הרביעי, ורבי ינון חורי ע"ה, היה לו ספר אחד, הביא אותו לישיבה וגם אותו גנבו... מה נעשה? וכי נביא שוטרם (של הקורונה...) ונעמיד שם?! נדמה לי שנשא אחד בבית סגור ומסוגר כמו יריחו, אבל לבניתיים הדפיסו את זה מחדש.

15. היה יהודי צדיק וירא שמים וחסיד, וחי מאה ואחת שנה. ואשתו יהודית יש גשר על שמה בתל אביב שנקרא: "גשר היהודית". והיתה שומרת שבת, ובעלה גם היה שומר שבת, והיו מכבדים את התורה, ומכבדים תלמידי חכמים. בשנים האחרונות באו כסילים ובווערים ועבדו בגשר יהודית בשבת, נגד דעת בעלים, מה נעשה להם?! הרי הם עושים נגד דעת הקב"ה, וכל שכן נגד דעת הבעלים.

16. בנו של הגאון רבי יעקב מליסא בעל חוות דעת ונתיבות המשפט ועוד ספרים.

17. הרשת שפורשים בים לצוד דגים נקראת "חרם", כמו שנאמר: "אשר היא מצודים וחרמים לבה אסורים ידיה" (קהלת ז' כ"ו). כלומר אשה רעה, הלב שלה כמו מצודים וחרמים, כולו מצודות. והידיים שלה כמו כבלים - אסורים ידיה.

18. ובשיטה של רש"י, ערפאת ימח שמו מצא לו דרך לומר מה אתם רוצים ממני? הרי אתם מאמינים שבית המקדש ירד בנוי מן השמים, א"כ תחכו שירד מן השמים, וביתיים אנחנו כאן. כשירד בנוי אני אלך. ואילו היה אומר כך בלבד, ניחא. אבל לא די בדבר הזה, אלא מדי פעם ישנם פיגועים, ומאז "הסכמי אוסלו" נהרגו אלפיים יהודים לא יותר. והכל בעטיו של ההסכם שערפאת חתם עליו. שבוע לאחר שחתם הלך לדרום אפריקה ואמר שכל ההסכם הוא דברים בטלים. והוא עושה "ג'דר" (בנימ"ל רפוייה, ופירושה בגידה) - כלומר שהוא בוגד ביהודים, וגם הנביא שלהם מוחמד עשה ג'דר. יפה מאד... הלכו לשמעון פרס, אמרו לו תראה מה הוא אומר. אמר להם מה אכפת לכם, שיאמר מה שירצה. אבל וכי הוא

משנה אומר: "ועם כל השבח הזה שהוא משבח סברתו, כבר ראה הרמב"ן דבריו והשיב עליהם". מה הפירוש משבח סברתו? וכי הוא משבח עצמו? הוא אומר קבלתי את זה בסוד, היה צריך לומר "ואע"פ שהוא קיבל את זה בסוד, אפילו הכי לא בשמים היא", אבל הוא אומר הוא משבח עצמו, משמע שהראב"ד שאומר מלים כאלה הוא בא לשבח סברתו. ככה כתב מהר"ץ חיות בספרו תורת נביאים (סוף פ"א), והוא שלח את ספרו לחתם סופר, ובשו"ת חתם סופר (או"ח סי' ר"ח) הסכים אתו. אמר זה לאו דוקא נבואה, אלא אדם שמח בפירוש יפה כאילו קבל אותו מהשמים. וככה כתב גם מהר"ם בן חביב (בסוכה דף ל"ב ע"ב), הביא אותו ביביע אומר (ח"א חאו"ח סי' מ"א אות כ"ז), שזה לא דוקא. [א"ה גם לשון הראב"ד שם "כבר הופיעה רוח הקודש וכו' והעלינו ש... מוכח כך. העורך]. אם כן לפי האמת אין קושיא על הרב חיד"א שלא התיר לנו היום להיכנס להר הבית.

מתי אין למדים ממנהג ירושלים

יג. הראב"ד סובר שמותר, או סובר לפחות שאין כרת. והמאירי אומר שמותר, שככה נהגו בימיו. הרב עובדיה זצ"ל כותב (שו"ת יבי"א ח"ה חיר"ד סי' כ"ו אות ה') שאין להביא ראיה כל כך מהמאירי, כי בזמנו הישוב היה דל בירושלים, היה מדולדל. וכיון שהיה ככה, יכול להיות שנכנסו עמי הארץ. אלא שלכאורה המאירי מביא את המנהג ומסכים לו. ומכל מקום מצינו דוגמא לזה בספר המלחמות להרמב"ן (פרק א' דביצה דף ב' ע"ב מדפי הר"ף), בעל המאור שם אומר שכל היהודים בארץ ישראל היו עושים ראש השנה יום אחד בלבד - "בחדש השביעי באחד לחודש" (ויקרא כ"ג כ"ד). עד שבאו תלמידי הר"ף ולמדו אותם שיעשו שני ימים. אבל העיקר לעשות יום אחד. ככה כותב בעל המאור. הרמב"ן אומר לו לא, צריך שני ימים. והוכיח את זה מהגמ' והרא"ש (ביצה פ"א סי' ה') הסכים אתו. בכל העולם יודעים ר"ה עושים יומיים¹². וכותב הרמב"ן שמה שהביא בעל המאור שככה המנהג בירושלים ובארץ ישראל אין ראיה מזה, כי הם עברו גלויות "בנדנדוד אחר נדנדוד, וטלטול אחר טלטול" ככה לשונו. הם עברו הרבה טלטולים כאלה. תביא מהם ראיה?! את זה הרמב"ן כותב על מנהג שהיה בימי הר"ף או תלמידיו. וגם בימי המאירי עדיין לא התבסס הישוב היהודי, כל הזמן היו "מסעי הצלב", והריגות וחרבן.

פירות שגדלו בקרקע נכרי בא"י

יד. ומתי מרן הסתמך על המנהג בירושלים? בזמן יותר מאוחר, בשנת ר"צ (וקצת לפני כן) הגיע הגאון רבי עובדיה מברטנורא, ומרן בירר איך נהגו בירושלים גבי פירות שגדלו בקרקע של נכרי בארץ ישראל, האם נהגו בהם קדושת שביעית או שלא נהגו, המב"ט רצה לנהוג בהם קדושת שביעית, לייחד להם פח ולהיזהר בקדושתם. וגם לפוטרים מתרומות ומעשרות [כדין פירות שביעית]. אבל מרן בשו"ת אבקת רוכל (סוף סי' כ"ד) כתב: שלחתי את הדברים לירושלים, ואמרו לי שמעשרים פירות שנלקחו משה של גוי בשנת השמיטה. רואים שהוא סמך על המנהג שלהם, ופסק שצריכים לעשר, ואין בהם קדושת שביעית, וזורקים אותם לפח רגיל. ולכאורה אין אתה מביא ראיה מירושלים, הרי הם היו עמי הארץ? אלא שרק בימי הרמב"ן היו עמי הארץ ואולי גם בזמן המאירי, אבל אחרי שהרב עובדיה מברטנורא שהיה תלמיד חכם גדול¹³, הגיע אליהם, אפשר לסמוך על המנהג שלהם. לכן כשרוב הפוסקים תפסו דעת הרמב"ם שהנכנס להר הבית חייב כרת, והראב"ד לא אמר שמותר. לכן ההלכה היא שלא נכנסים. ומה יהיה כאשר יבוא המשיח? "וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם" (יחזקאל ל"ו כ"ה).

12. הנה עכשיו, ר"ה יוצא שבת וראשון, אם נעשה יום אחד, לא נשמע שופר בכלל. נחכה לשנה הבאה!?

13. הרבה אומרים תלמוד משנה עם פירוש קהתי (המחבר הוא בסדר גמור, ידא שמים וצדיק, והפיץ את לימוד המשנה), אבל לפעמים אני קורא פירוש שלו אני מסתבך. למה? כי הוא כותב: יש מפרשים כך, ויש כותבים כך, ויש מקשים כך. אני רוצה לקרוא משנה ולהמשיך, לא בשביל להתפלפל. אבל פירוש של רבי עובדיה מברטנורא הוא פשוט קצר ונקי. לפעמים יש הערה אחת או שתיים, יש עיקר תוספות יום טוב כותב הערות. רבי עובדיה מברטנורא היה אדם גדול. וגם ככה חכמי דורו העריכו אותו מאד.

אני המלך, ואף אחד לא יזרוק כאן זבל!

יז. היה סיפור עוד לפני כן (מביא אותו רבי משה חאגיז בספר אלה מסעי), פעם היו יהודים שגרים בירושלים, והמקום של בית המקדש היה מלא זבל, והיה שם ערבי אחד שהיה מושל שם (השולטן סלים), וראה שאשה אחת זקנה באה כל יום ממרחקים ובידה סל של אשפה ושופכת אותו שם. אמר לעבדיו תביאו אותה אלי. שאל אותה: תגידי גברת, מה יש לך לזרוק את האשפה מול החלון שלי? אמרה לו: אדוני המלך יש קבלה בידינו מאמא וסבתא, וסבתא של סבתא, שכאן זורקים את הזבל. למה זורקים? כי כאן היה פעם בית המקדש של היהודים. ואנדריאנוס קיסר שחיק עצמות אמר שצריך לא להשאיר זכר לבית המקדש של היהודים, וקרא לירושלים "אליה קפיטולינה" (שם של עבודה זרה שלהם), והחריב את בית המקדש ומילא אותו בזבל. אמר לה המלך: תשמעי! את לא תעשי מה שאנדריאנוס עשה, הוא הלך לעזאזל, כאן אני המלך, ואף אחד לא יזרוק כאן זבל!

תבנו את בית המקדש

יח. אמר מה אעשה, הרי הכל מלא זבל, אם אני אביא פועלים של זבל לפנות, ישבו כאן כמה שנים. מה עשה? אמר לעבדיו תקחו מטבעות ותזרקו אותם בזבל, וככה זרקו אלפי מטבעות, ואמר לכולם: כל מי שמוצא מטבע הרי אלו שלו - "מצא מעות מפזרות, הרי אלו שלו" (ב"מ דף כ"א ע"א)... ובאו כולם לפנות וניקו וניקו, ואחד מנקה ואומר: "מצאתי מטבע", והשני אומר: "גם אני מצאתי"... עד שניקו את הכל. ואחר כך קרא ליהודים שהיו באותו זמן ואמר להם, הנה נקיתי את בית המקדש שלכם, תבנו אותו. התחילו לבכות, שאל אותם: מדוע אתם בוכים, הרי אני מסכים לכם לבנות? אמרו לו: אסור לנו להכנס לשם ואסור לנו לבנות עד שיבוא משיח. אמר להם: לבינתיים אני אשתמש בשטח הזה, אמרו לו בסדר, תעשה מה שתרצה, וכך התחיל הסיפור. וכנראה מזה התחיל מסגד עומאר. והפסוק רמז את זה (קוראים את זה בתיוקן חצות): "הבט משמים וראה מזבל קדשך ותפארך" (ישעיה ס"ג ט"ו), המלה "מזבל" כתובה בלא ו"ו" - מְזָבֵל! לרמז שמקום קדשך ותפארך נעשה זבל. "הבט משמים וראה, איה קנאתך וגבורותיך, המון מעיך ורחמיך אלי התאפקו". זו התפילה של ישעיה הנביא.

"שובה ישראל עד ה' אלוֹקֶיךָ"

יט. ביום תשעה באב אמרנו במנחה הפטרת "שובה ישראל עד ה' אלוֹקֶיךָ כי כשלת בעוונך" (הושע י"ד ב')¹⁹. והשנה קראתי את הפטרה ופתאום אני רואה - כי כשלת בעוונך - גימטריא תש"ף! שזה אומר שאנחנו עדיין נכשלים בעוון שלנו מאז ומתמיד, עד היום יש שנאת חנם - בין חרדים לחרדים, ובין

רק אומר? הוא גם עושה. אסור לתת אימוץ בגוים.

19. בתוספת בכל התעניות היו מוציאים ספר תורה במנחה וקוראים את הפטרה הזאת "שובה ישראל". אבל הרמב"ם (פ"ב מהלכות תפלה ה"ב ובפ"ג ה"ח) כתב שאומרים הפטרה רק בתשעה באב, בשאר תעניות לא קוראים. וכן נוהגים בגורא ובארץ ישראל (עיין כף החיים ס' תקס"ו אות י').

תוניסאים למרוקאים, ובין אשכנזים לספרדים, ובין חילונים סוג א' לחילונים סוג ב'. כל אחד שונא את השני. וזה עוון ישן נושן, בית המקדש השני חרב בגלל שנאת חנם (יומא דף ט"ז ע"ב).

שנאת חנם גרמה גם לשפיכות דמים

כ. ולא תגידו אז מה אם יש שנאת חנם? שנאת חנם גרמה גם לשפיכות דמים, יש בגמרא דברים שהמשנה מסתירה, כתוב במשלי (י"ב ט"ז): "וכוסה קלון ערום". מי שמכסה את הקלון הוא פיקח וחכם. במשנה (יומא דף כ"ב ע"א) כתוב שפעם היו שנים רצים ועולים בכבש וכל הקודם זכה, אחד ראה שחבירו מקדים אותו, דחף אותו ונשברה רגלו. ומאז תיקנו שעושים פייס ורק אחד זוכה. והגמרא (ביומא כ"ג ע"א) אומרת שהיה יותר גרוע, שאחד תקע סכין בלבו של השני שעקף אותו²⁰. ויותר מאוחר בזמן הסיקריקים בימי החרבן (סקריקה זו חרב קטנה שהיו תולים מתחת לבגדים), כאשר היה רואה איזה אדם שהוא נגדו בפוליטיקה היה תוקע בו את החרב, ואחר כך עושה את עצמו בוכה עליו, בשעה שהוא בעצמו הרג אותו. איך בית המקדש יכול להתקיים עם שופכי דמים כאלה?! "משרבו הרוצחנים בטלה עגלה ערופה" (סוטה דף מ"ז ע"א). והיום ברוך ה' אין כמעט דברים כאלה (אולי יש משהו קטן), אבל השנאה קיימת. "כי כשלת בעוונך" - הקורונה התחילה חודש ימים לפני פסח, וזה רמז כאן, "כי" גמטריא 30, "בעונך" גמטריא פסח, ששלושים ימים לפני פסח, כשלת וקיבלת קורונה.

"ומי יודע פשר דבר"

כא. כמה שהיה לנו בשנה הזאת שנאת חנם, ועוד פעם יש לנו שנאת חנם. ויכוחים האם נעשה את התקציב לשנה אחת או לשנתיים, אין מישהו שיבוא ויעשה פשרה ביניהם?! יגידו תתחייב בכתב כך וכך. תפסיקו לחשוד אחד בשני, תפסיקו לעשות את זה. קראנו ביום תשעה באב בירמיה (ט"ג - ה'): "איש מרעהו השמר ואל כל אח אל תבטחו, כי כל אח עקוב יעקב, וכל רע רכיל יהלך. ואיש ברעהו יהתלו וגו'. שְׁבֹתָךְ בתוך מרמה, במרמה מאנו דעת אותי". אנחנו יושבים בתוך מרמה, בתוך מקום שכולו רמאות, כל אחד מרמה את השני ובולע את השני, מה המעשים האלה?

מה שהקב"ה ברא זו התכנית הטובה ביותר בעולם

כב. אדם צריך לדעת שכל מה שהקב"ה ברא זו התכלית הטובה ביותר בעולם. את זה ברא בן ואת זה ברא בת, יש כאלה רוצים להתחכם וכל דבר להפוך, וכבר לא נברך יותר רק שלא עשני אשה, אלא האשה תברך "שלא עשני איש" והבעל

20. ובא אביו של המסכן הזה ואמר: תירגעו, עוד הבן שלו מפרפר ועוד לא מת. משועשע שכמוך, מה אכפת לך אם עדיין לא מת, הרי עוד מעט ימות?! אלא התכוון לומר שהכלים עכשיו טהורים, ורק יקום אחד ויוציא את הסכין מלבו של הבן שלו, יקחו אותו למקום אחר וככה הכלים והסכין ישאר טהורים. והגמרא אומרת שם באירוניה: הא למדת שחמורה טומאת כלים עליהם יותר משפיכות דמים... המחשבה של האב השכול והאומלל הזה על הסכין ועל הכלים האם יטמאו או לא, מוזרה מאד. אלא ששפיכות דמים הייתה קלה בעיניהם.

עבר זמן מה, ורבוני ביקש ממר שמעון שיבוא לתקן לו מספר מנעולים בביתו. יצא שמעון לבית רבנו, כשבאמתחתו כלים מכלים שונים, ובהם פצירות רבות בצורות שונות. לאחר ברכת השלום, פנה מיד לעבודה. תוך כדי שתיקן את המנעולים, היה מחליף את הפצירות זו בזו. פעם משתמש בזו ופעם באחרת, עד שמצא את הפצירה המתאימה. לאחר זמן מה, פנה אליו רבנו ושאלו בתמימות מעושה: "מדוע הנך מחליף בכל מנעול את הפצירה? פעם אתה משתמש בעגולה ופעם במרובעת, פעם בשטוחה ופעם במחודדת, מדוע שלא תעבוד עם פצירה אחת מתחילת העבודה ועד סופה?".

"יא רבי, לא שייך לעבוד בצורה כזאת" ניסה שמעון להכניס את רבנו לרזי אומנותו, "לכל מנעול מתאימה פצירה אחרת, ולכל פצירה יש תפקיד משלה". הציץ בו רבנו במבט מבודח ואמר לו: "שמעו אזניך מה שפיך מדבר - לכל פצירה יש תפקיד. ענית כעת תשובה לשאלתך בענין הספרים..." "הבנתי..." הגהן שמעון בראשו, "בדיוק כך" מלמל לעצמו ושב לתקן את המנעולים.

הגדול נדירים, ואף כתבי יד של כמה חכמים. את כל כוחו ומרצו היה משקיע כדי לעיין בכל הספרים שהיו בהישג ידו. עיניו שזפו כל ספר שדיבר בענין, ראשונים, אחרונים, ואחרוני אחרונים, עד היכן שידו מגעת. מטבע הדברים, ספרים רבים היו נערמים על שלחנו דרך קבע. ערב אחד, הגיע לביתו מקורבו מר שמעון זולון לסייע לו, וכמו תמיד מצא את רבנו רכון על ספריו ושקוע בלימודו. "טוב שבאת", שמח רבנו לקראתו, "תוכל בבקשה להביא לי ספר פלוני מהמדף למעלה...". שמח מר שמעון לסייע לרבנו, והביא לו את הספרים שביקש בזה אחר זה, עד שהשולחן לא נראה מרוב שפוסה בספרים.

כשראה מר שמעון את השולחן מלא על כל גדותיו, ביקש לפי תומו לסייע לרבנו גם בצד הלימודי, והוא ניגש אל רבנו כשבפיו עצה: "כבודו קורא קצת בספר זה וקצת בספר זה, מדוע שלא יקח ספר אחד הכולל הכל, במקום כל הספרים הרבים?". חיך רבנו למשמע השאלה וענה לו: "עוד יבוא יום ואסביר לך זאת".

אשכול הכופר

סיפורים על מורנו ורבוני מין הגאון רבי רחמים חי חויה הכהן זצוק"ל

לכל ספר יש תפקיד

לתמצית עמלו בתורה הגיע רבנו בעת שעמד לברר דין וללבן הלכה. בעמל בל יתואר, טורח היה לרדת לשרוש הענין, ללמוד בעיון עמוק את הסוגיא בגמרא ובראשונים, לדקדק בלא ויתור על קוצו של י"ד בלשונות הפוסקים, עד שיצא הדין ברור כשמש. ספריה גדולה היתה ברשותו שהכילה אלפי ספרים, חלקם

יברך "שלא עשני אשה"²¹. יש ספרי (דברים פיסקא ז"ז) על הפסוק "הצור תמים פעלו כי כל דרכיו משפט" (דברים ל"ב ד), שאין אחד שיאמר אילו היו לי שלוש עיניים, אילו היו לי שלוש רגלים, אילו היו פני מהלכים לאחרי, כמה הייתי יפה. אין אחד שאומר כך. אם פניו היו מאחוריו היו אומרים לו אתה מג'נון, אתה בעל מום, מה אתה עושה? בשביל מה אתה צריך שלוש רגלים? (אולי בשביל לרקוד בחתונות, כמו אלו שמביאים רגל מלאכותית ורוקדים בה...) מה תעשה בשלוש עיניים? (אולי יש ארבע, עם משקפיים...), הבריאה המושלמת ביותר זה מה שברא הקב"ה, ואל תשנה אותה. הנה ה' נתן לנו את חוש הטעם וחוש הריח, ועכשיו בגלל הקורונה הזאת ישנם אנשים שמאבדים את הטעם ואת הריח ולא מריחים ולא טועמים²². אדם צריך להגיד תודה שהוא הולך ומריח פרחים ומברך עליהם: "עצי בשמים", "עשבי בשמים", "הנותן ריח טוב בפירות", "מיני בשמים", תברך ותודה לה'. אתה חושב שהדברים האלה נבראו בשביל בעלי חיים?! וכי מה יעשו בהם בעלי חיים, הרי הם כל הזמן אוכלים שעורים וזה האוכל שלהם וזהו. כל הדברים האלה נבראו בשביל האדם.

למה האוזניים באו בצידי הראש

כג. פעם אחת רבי יהודה פתיה ע"ה הלך להתפלל מנחה, וראה שהציבור נקהל סביב איזה שוטה אחד, שצועק "למה ולמה ולמה", שאל אותם: מה הוא

21. היה אחד לפני 700 שנה (סתם פייטן בטלן) אמר אני לא יודע למה מברכים שלא עשני אשה? אדרבא אם הייתי אשה היו לי כל מיני תכשירים ודברים, ובחגים בעלי מביא לי דברים יפים, ואילו עכשיו אין כלום, אבל חכמים (ברכות דף ג"ד ע"א) אמרו לברך על הרעה מעין הטובה, לכן אברך בשפה חלושה ברוך שלא עשני אשה... והנה הפייטן לפי הטפשים בדור הזה יוכל לומר ברוך ה', שלא עשני איש. מה השגעון הזה?!

22. ואחד אמר שהוא אוכל סנדוויץ' בבוקר והוא לא רוצה לאכול. אבל הוא אוכל רק בגלל שהוא יודע שאם הוא לא יאכל הוא לא יחזיק מעמד. והוא אוכל ומרגיש כאילו אוכל טיט ורפש. לא מרגיש טעם. זו אחת המחלות של הקורונה.

רוצה? אמרו לו: הוא שואל למה האוזניים באו בצידי הראש, הרי כמו שהעינים והאף והפה הם בחזית, כך גם האוזניים יהיו בחזית. ולא ענו לו תשובה, רק אמרו לו אל תשאל שאלות, והוא היה מחזיר להם: אני כן שואל ואתם תענו לי! ובא רבי יהודה פתיה ואמר לו, אתה יודע למה? כי גלוי וידוע לפני בורא העולם שיגיע זמן שהעינים יהיו חלשות וצריך לשים משקפיים, ועל מה יניחו את המשקפיים אם אין אוזניים? הרי הם יפלו באויר... הוא שמח, איזה טעם יפה, חזק וברוך, ותודה רבה... היום יש כאלה שעושים עדשות, אבל יש לנו מסכה, על מה המסכה תנוח? על האוזניים...

יבנה וחושיה

כד. אבל יש טעם עוד יותר יפה, הרשב"ץ כותב (בין שמועה מאמר חמץ פרק כ' אות י"ז) שאנחנו מברכים בברכת ההבדלה ארבע ברכות והסימן שלהם יבנה"ה: יין, בשמים, נר, הבדלה. יין - זה חוש הטעם, שאתה טועם אותו. בשמים - זה חוש הריח, שאתה מריח אותם. נר - זה חוש הראיה, שאתה רואה אותו. והבדלה - זה חוש השכל וההבנה, שאתה מבין ומבדיל בין אור לחושך ובין ישראל לעמים ובין יום השביעי לששת ימי המעשה, ואם אדם אין לו שכל הוא לא מבחין בכלום (ראה ירושלמי ברכות פ"ה ה"ב), יום השביעי וששת ימי המעשה הם אותו דבר בשבילו. זה דברי הרשב"ץ ומובאים בספר בית מנוחה (דף רס"ה ע"ב).

ויכוח העין והאוזן וההכרעה

כה. ועכשיו שימו לב שישנה חכמה גדולה בבניה של אברי האדם. המוח הוא למעלה כי הוא יכול להשיג דברים אפילו שהוא לא ראה או שמע עליהם²³. 23. היו אנשים שחשבו על פי כללי החשבון שבעוד כמה חודשים נראה כוכב שאף פעם לא ראינו אותו, בשנת תר"ל (1870 למניינם), גילו כוכב לכת חדש סביב השמש וקראו לו "נפטון", וגילו אותו על פי החשבון, אמרו יש האטה בין הכוכבים וכנראה יש איזה כוכב

ההיום עשה ה' מילה ונשמה פו

בשורה טובה לצבור שוחרי התורה ולומדיה, ולכל שואלי ומבקשי דבר ה' זו הלכה, כי בקרוב עומדים לצאת לאור הספרים החשובים שרבים ציפו להם,

שאלות ותשובות

רביד הזהב

חלק שלישי, וחלק רביעי,

להרב הגאון המפורסם, רבי דוד ברדא שליט"א,

מלפנים רב ומורה צדק, ליוצאי עדת האי גרבא, וחבר בית הדין במרסי צרפת. הספר כולל שאלות ותשובות, וחקרי הלכות, מנהגים, חידושים ובידורי דינים, בארבעת חלקי השלחן ערוך, וכן התכתבות עם גדולי הדור להלכה ולמעשה. ונולה לספר רביד הזהב חלק רביעי, קונטרס בשם "מערכות דוד" והוא מערכות על סדר א"ב, הערות והארות וכללים בהלכה ובאגדה, וחליפות מכתבים עם רבנים ותלמידי חכמים הי"י. ושני מאמרים מיוחדים על הגאונים הקדושים, רבי ישועה בסיס, ורבי כלפון משה הכהן זיע"א. ספרים ייחודיים אלו, עוסקים בנושאים שונים, שאלות הלכתיות ומנהגים, בהם הרב מנמק את דעתו, ומבאר בראיות ברורות לכל הלכה, דין, ומנהג, בשפה ברורה ובנעימה, בבקיאות מדהימה, ובשפה השווה לכל נפש.

הספרים נכתבו במכתבי בריכה מאת מרן הגאון הראשון לציון, רבנו עובדיה יוסף זיע"א, וכן מהרבנים הגאונים: הראשון לציון, רבי אליהו בקשי דרוון, האדמו"ר רבי אליעזר שלמה שיק, הגאון רבי יהושע מאמאן, הרב הגאון רבי מיכאל הכהן, הרב הגאון רבי שריה דבליצקי זצ"ל, ועוד רבנים חשובים.

הזרדו והביאו את סט הספרים: רביד הזהב חלק שלישי, שו"ת על ארבעת חלקי השלחן ערוך, ורביד הזהב חלק רביעי, שו"ת בענינים שונים, עם הקונטרס "מערכות דוד", אל בתיכם במחיר אשר הושת עליהם 60 ש"ח (כולל דמי משלוח).

יש אפשרות להנציח בספר בריכה, או מנוחה, ויקבל התורם את הספרים כשייצאו לאור בעזרת השם. ההרשמה לא יאוחר מר"ח אלול תש"פ. את התרומה ונוסף ההנצחה, יש לכתוב בכתב ברור ולשלוח לפי הכתובת: הרב דוד ברדא שליט"א, ת"ד 2200 טבריה, פל' 052-551-9062

מספחת הרב המנוח מוסדות ישיבת "כסא רחמים"

23 שנה להסתלקותו

ויען שמואל

במלאת 23 שנה להסתלקותו של אבינו מורנו, איש חיל רב פעלים, אשר יגע להוציא כתבי רבנים לאור עולם, המוהל המובהק שו"ב

רבי שמואל עידאן זצ"ל

מייסד ישיבתנו הקדושה באה"ק, ומנהלה לשם שמים עד יומו האחרון

בס"ד כבכל שנה גם השנה יצא לאור לרגל יומא דהילולא קובץ 'ויען שמואל' (חלק כ"ג), ובו כמאה עשרים סימנים של תשובות בהלכה, חידושי תורה ומאמרי מוסר מרבנותינו נ"ע ולהבה"ח מאורי הדור, רבנן ותלמידיהון.

רבנים, מורי הוראה, בתי כנסת ובתי מדרש לפרטים במערכת הקובץ: 055-674-6187
מייל: kerenlu.vsh@gmail.com

אוהב ה' שערי ציון מכל משכנות יעקב

השכל יכול להגיע עד למלאכים ולכל מיני דברים, לכן המוח הוא הכי למעלה. ואחרי המוח יש את העיניים, העין היא מוגבלת אבל היא יכולה לראות למרחקים, הרי אדם יכול לראות בעינים שלו (אם יש לו עינים חדות) כמה כוכבים יש בשמים (כוכבים שנראים לעין, מה שלא נראה לעין צריך משקפת), **העין זו בריאה נפלאה מאוד²⁴, אבל יש לה מגבלה שאי אפשר לראות מה שיש מאחוריך²⁵.** והאוזן יש לה גבול ואינה יכולה לשמוע ממרחקים כמו העין שרואה כוכבים, אלא יכולה לשמוע עד גבול מסויים, ומאידך יכולה לשמוע גם מאחור. לכן העין והאוזן שקולים. העין אומרת: אני ראשונה כי אני רואה למרחקים, ואילו האוזן אומרת: אני ראשונה שהרי את לא רואה מאחור, ואני שומעת גם מאחור. **ובורא עולם אמר אל תריבו, תהיי באותה שורה, העין קדימה והאוזן מאחור... זה נפלא מאד.**

אדם שעושה את עצמו "כסא לאצילות הקדוש"

כו. יש מחלוקת בין המקובלים, באדם שעושה את עצמו "כסא לאצילות הקדוש", זה מובא גם בבן איש חי (ש"א פרשת מקץ אות י"א), וגם בסידורים של מנצור, וזה לקוח משער רוח הקודש, והבן איש חי כתב קצת שונה מלשון הרב הארי", קודם כל העין ואחר כך האוזן, ובאו חכמים בירושלים ואמרו לו, מדוע אתה עושה כך, הרי בסידור הרש"ש כתוב אחרת. ויש על זה תשובה ארוכה בספר סוד ישרים של רבי יוסף חיים (ח"ג סי' ד'), הוא נשאל בזה

מאחוריהם שמפריע להם בגלל "כח המושך", והכוכב הזה יראה ביום פלוני. ככה כתב אחד האסטרונומים ואמרו לו חברי מה אתה חולם?! אבל כך היה.

24. ודרוין ימח שמו שאומר שהעולם נברא כך בלא בורא, רק על ידי התפתחות (וכמה שנים התפתחות? מיליוני שנים? לא, זה לא מספיק, מיליארדי שנים! כמה מיליארדים? 15 מיליארד שנים! "בן פורת יוסף"...) והוא אמר: **כל ההסבר שלי מתנדף מול העין.** העין האנושית היא המצלמה הכי משוכללת, ואני לא יודע כלום, איך באה העין הזאת?! אבל הוא לא יאמר שבורא עולם ברא אותה.

25. ולמה ה' עשה את זה? כדי שאם אחד יברח מחבירו, והוא יראה מכל צד זו תהיה סכנה. כי לאיפה הוא יברח? הרי אם הוא יברח מכאן או משם, הוא יראה אותו ויתפוס אותו. אבל עכשיו שהעינים הם רק מקדימה, כשהוא מאחוריו הוא יכול להמלט. (וכן בחושך ובלי להבילת בלילות שאין ירח, יברח).

מתלמידו הרב בנציון מרדכי חזן ז"ל, וענה לו באריכות. וכנראה זו מחלוקת בין מקובלי ירושלים והגרי"ח, כשהאר"ז ז"ל אומר האבר הזה כנגד הספירה הזאת והאבר הזה כנגד הספירה הזאת, מה מקדימים, את העין לאוזן או את האוזן לעין? ומכאן ראה לדברינו שלעין ולאוזן לכל אחד יש מעלה וחסרון, טיבותא וריעותא.

רואים איך הכל מסודר להפליא

כז. ואחר כך האף מריח רק קרוב, אבל לא מכניסים את ההדס בתוך האף, והפה עד שיטעם, צריך להכניס לתוכו. רואים איך הכל מסודר להפליא. ובני אדם משתגעים, ורוצים כל דבר להפוך, ויום אחד יחליט איזה מדען משוגע בוא נעשה כנפיים לאדם, נדביק לו כנפיים בנייתו ויטוס בהם... למה תטוס ככה? תקח לך מטוס. חסר דעת וטיפש. לפני מאתיים שנה לא היו יודעים מהסיגריה, ועשו אותה ואמרו שזה נפלא²⁶, ומה יצא מהסיגריה הזאת? **אלפים ורבבות מתים כל שנה מעישון הסיגריות.** ואחר כך עשו פרה משוגעת, מי שאוכל את הבשר שלה משתגע, ועשו כהנה וכהנה ולא ידעו מה לעשות, היו חנויות בפריז שלא מכרו בשר בכלל בגלל הפרה המשוגעת. **עד שהחליטו שכל דבר שאתה עושה נגד הטבע והבריאה סופו אבדון וכליה, תחיו עם הבריאה, תחיו עם זה.** ונזכה כולנו לגאולה שלמה במהרה בימינו אמן ואמן.

מי שבירך אבותינו הקדושים אברהם יצחק ויעקב, הוא יברך את כל השומעים והרואים והקוראים אחר כך בבית נאמן, הקב"ה ימלא כל משאלות לבכם לטובה ולברכה, ונזכה לגאולה שלמה במהרה בימינו אמן ואמן.

26. והחילוניים התחילו אז לעשן בשבת, כי אי אפשר בלי סיגריה בשבת, בלי זה הנשמה הולכת...

למען הספור

לו: "מקומך על ידי בעולם הבא". ואכן אותו עשיר נקבר על ידו, ושני הקברות האלה נמצאים עד היום הזה, כך אמר לי יהודי אחד מאמריקה בטלפון, שהמשפחה שלו "באבד", אמר לי שהוא מרעו של מהר"ם מרוטנברג, הדור העשירי וששה שלו, ומה זה באבד? (זו גם המשפחה של המנחת חינוך), אמר לי באבד ראשי תבות: בן אב בית דין. ואמר ששני הקברות שם נמצאים עד היום הזה, של מהר"ם מרוטנברג ושל העשירי שפדה אותו. והרא"ש היה תלמידו של מהר"ם מרוטנברג, וכאשר ראה דבר כזה, ברח לספרד. (גליון 40 הערה 18).

אני לא הולך לבית-החולים עד שקודם כל תביאו לי סעודה רביעית.

ספרי לי על מרן הרב עובדיה זצ"ל, שבשבויע האחרון שלו שהיה בביתו, והוא בגיל 94 לקחו אותו לבית החולים במוצאי שבת, ואמר להם: **"אני לא הולך לבית-החולים, עד שקדם כל תביאו לי סעודה רביעית"**. הביאו לו, ואכל פניית לחם עם קפה, ואחר כך הלך לבית החולים. אני פעם (בשנים האחרונות) היה קשה לי, ולא הייתי יכול לאכל במוצאי שבת, לכן הייתי אוכל מזונות לסעודה רביעית. ומצאתי שמרן החיד"א (מורה באצבע אות קס"ד) אמר כך, **ש"אם אדם לא יכול לאכל לחם, אז יקח מזונות פשוט ויברך על המזון, וזה יחשב לו כסעודה רביעית.** אבל אחרי ששמעתי את הספור הזה, אני משתדל לעשות רק עם לחם. (גליון 78 הערה 20).

ילדי גאלה

בית נאמן לילדים

מתוך שיעורי של רבנו מרן ראש השיב"ע שליט"א

לע"נ גאולה בת הרבנית אסתר מאזוז ע"ה

מקומך עי ידי בעולם הבא

בגרמניה היי הרהב גזרות נגד עם ישראלי, ומהר"ם [רבנו מאיר] מרוטנברג היה הרב הראשון של מדינה זו, והמלכות שמה אותו בבית סהר שבע שנים, ולא רצה שיפדו אותו, אמר: "פתיב 'אין פודים את השבויים יותר מקדי דמיהם מפני תקון העולם' (גיטין דף מ"ה עמוד א'), ואני לא שונה את הסכום הזה", אתה לא שונה? אבל הוא אמר ככה, והוא כתב בפלא פרוש על משניות סדר טהרות ונדפס בש"ס וילנא, ושם פתוב שקתב פרוש זה במגדל אנזיש"היים (זה בית סהר שנקרא "מגדל אנזיש"היים"). פעם כתב תשובה ואמר "העני הנשפך מקל טובה", אבל מי גרם לו להיות נשפך? כי הוא לא רצה שיפדו אותו, שלא ילמדו הרשעים לעשות ככה עוד פעם, והוא נשאר שמה עד שנפטר, נו, עקשו תקברו אותו, לא! המלך הרשע של גרמניה אמר: "לא! צריך לשלם כפר כפול", ומי יכול לשלם? נשאר ככה ארבע עשרה שנה בלי בקברה, עד שבא עשיר אחד ושלם את הכל, פדה את הרב ולקח אותו לקברה, ומהר"ם בא אליו בחלום ואמר

מי התאונה?

תשובה ניתן לענות בקו בית נאמן 079-9270505 שלוחה 22. נא לשלוח התשובות עד יום ראשון בערב בין הפותרים נכונה יוגרל פרס (חובה) לציון שם וכמות בצורה ברורה)

ילדי גאלה

בית נאמן לילדים

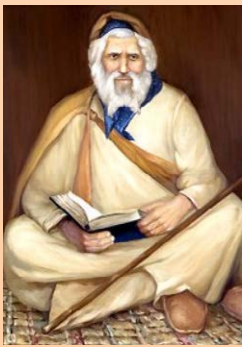
מתוך שיעוריו של רבנו מרן ראש הישיבה שליט"א

לע"נ גאולה בת הרבנית אסתר מאוזז ע"ה

למען תספור

אמר: "יש פנצ'ר והרפכת לא נוסעת", אמר לו הרב: "עכשיו תסע"

הגאון הצדיק **רבי יצחק אלפיה** מחבר **"קונטרס היחיאלי"** הוא ש"סד "תענית דבור", והיה אדם גדול מאד. ופעם רבי **יעקב אבוחצירא** וצ"ל בא אליו בתלום, ואמר לו: "אתה הולך לכל קברי צדיקים אז למה לא תבוא אלי?" אמר לו: "איך אני אבוא? והרי אתה במצרים ועכשיו שעת מלחמה (מלחמת העולם השנייה) ואי אפשר להגיע למצרים", אמר לו רבי יעקב שיבוא ולא ידאג. למחרת הלך למפקדה של האנגלים (זה היה בזמן המנדט), ואמר להם: "אני רוצה ללכת למצרים עם כמה רבנים להתפלל על קברות צדיקים", אמרו לו:

"אין דבר כזה, עכשיו שעת מלחמה". והנה היה יהודי אחד שעבד שם, ואמר לחיל האנגלי הממנה על כך: "זה אדם גדול, תן לו ללכת כי הוא הולך להתפלל שהמלחמה תגמר", אמר החיל לרב: "טוב, אני אתן לך, מחר בשעה שבע הרפכת יוצאת עם החילים ואני אשמוך מקום בשבילך". אמר לו: "אני לא יכול כי אני מתפלל בקנה החמה (והוא מתפלל עם פגיונות

הרש"ש וכו') ואני לא אגמר בשעה שבע, אני רוצה לסוע בשעה שמונה". אמר לו: "אנחנו יוצאים בשבע, ואם לא הגעת, זו בעיה שלך", אך הרב אמר שהאזן בא בשמונה. ולמחרת הם באים לסוע בשבע והרפכת לא רוצה לזוז, מביאים סכנאים ושום דבר לא עוזר, הרפכת עושה להקעים ולא רוצה לזוז. וכשהגיע הרב עם הפמליא שלו בשעה שמונה, אמר לאותו חיל שעכשיו הם רוצים לסוע, אמר לו: "יש פנצ'ר והרפכת לא נוסעת", אמר לו הרב: "עכשיו תסע". התחילו, והנה הרפכת נוסעת, התפלאו ואמרו במוקרא: "זה אדם גדול". וכשהגיע למצרים הלך רבי יצחק והרבנים והתפללו בדמנהור בקברו של רבי יעקב במשך שלושה ימים ושלושה לילות, ובאותו זמן היה שם חשך והאפלה מחלטה, והנה בליילה השלישי פתאום הכל הואר, והגרמנים הארוזים ברחו - ימח שמים ואבד זכרם. וכשחזר, החיל קם לפניו ואמר לו: "ידעת? כי יש אלקים בישראל!" (ע"פ מלכים ב' פרק ה' פסוק ט"ו). את הספור הזה ספר רבי מרדכי אליהו לבבא סאלי עליהם השלום, והוא אמר לו: אני רוצה לשמע את הספור מבעל הדבר, אז קראו לרבי יצחק אלפיה והוא ספר לו את הכל. (גיליון 32 הערה 12).

«המשך בעמוד 7»

חיבה

ראשי שמותיו נסו משמו הראשון

תשובה בחידה נמצאת בעלון הנוכחי. תשובות ניתן לענות בקו בית נאמן 079-9270505 שלוחה 21 (חובה לציון שם וכמות בצורה ברורה). נא לשלוח התשובות עד יום ראשון בערב **פסחונת אשכול קורא**. מתוך חידה: מאחד לפניך חיות ואיה בת 7 לשתיים כפול 7. במורא (מנהרין דק"ז ע"א) כתוב: "ואיה היתה בת שבע לזרד מששת ימי בראשית" (זרד במגנטרא 14, שוח שתיים כפול שבע). הוכחה: מרדכי ווה- נחיה. מפורן התמונה: האנון הקדוש רבי אברהם מתתיהו פרידמן, הצדיק משטפוטש. נולד תר"ז נפטר בב"א תמוז תרצ"ג. בשנת תשכ"ט הועלה קברו מרומניה לישראל ונקבר בבית הקברות נחלת יצחק בבעיתים. הוכחה: אריה לבנסקי- כרמיאל.

ידע ידע

הדעות בסדר פרשיות התפלין

אותם. מרן החיד"א (קונטרס אחרון למחזיק ברכה סימן ל"ד סק"ד) מביא את הדעות האלה. **דעת שמושא רבא** (הובא בתוספות מנחות ל"ד ע"ב ד"ה והקורא) כמו רש"י, רק להפך, רש"י מתחיל קדש משמאל המניח והוא מתחיל קדש מימין המניח. והסדר שלו: קדש, והיה כי ביאף, שמע, והיה אם שמוע ונראה עוד במדור **הלכה נאמנה**. **ודעת הראב"ד** (בהשגותיו על הרמב"ם פרק ג' מהלכות תפלין ה"ה) כמו רבנו תם, רק להפך, רבנו תם מתחיל משמאל המניח והוא מתחיל מימין המניח. והסדר שלו: קדש, והיה כי ביאף, והיה אם שמע, וכמעט אף אחד לא מכיר את הדעה הזאת (רק האדמו"ר מליובאוויטש וצ"ל שהיה מניח ארבעה זוגות תפלין בכל יום, והיה לו קטעים בתפלה שהיה מחליף ביניהם. אבל העקר הוא דעת רש"י, ומקבצים עליו בלבד).

אני מסכים את כל הדעות בזה: א. דעת רש"י, הכל על פי הסדר שבתורה, ומתחיל קדש משמאל של המניח. ועשינו סימן לזה. **ב.** דעת רבנו תם, כמו רש"י, רק שמהפך והיה אם שמע לפני שמע. **ג.** דעת שמושא רבא, כמו רש"י, רק במקום להתחיל קדש משמאל הוא מתחיל קדש מימין. זה הסדר של החקמים האלה. (גליונות: 175 אותיות ז' - י"ב והערה 18, 21 אותיות ט' - מ"ד, 22-אותיות ב' - ו"ב).

השבת נקרא פרשת 'והיה אם שמע' תשמעו' [שהיא בפרשת עקב]. זו הפרשה הרביעית שיש לנו בתפלין. ארבע פרשיות יש בתפלין, כמנין הדעות בסדר הפרשיות.

הדעה המפורסמת ביותר של רש"י (מנחות ל"ד ע"ב ב"ד והקורא), שהולך לפי סדר התורה: "קדש לי, והיה כי ביאף, שמע, והיה אם שמע". איפה מתחילה פרשת קדש? בצד שמאל של המניח. וקל מאד לזכור את זה: שש"ש - רש"י, קדש, שמאל (שני ושני הינו הפה). אבל נכדו **רבנו תם** (תוספות שם ב"ד והקורא) חולק עליו כזה, ולדעתו לא עושים "שמע - והיה אם שמע", אלא להפך, "והיה אם שמע - שמע". ועשו סימן לזה "היות באמצע" [ששתי הפרשיות שמתחילות ב"והיה" (וההיות) הן הפרשיות האמצעיות]. ואם כן הסדר של רבנו תם: "קדש לי, והיה כי ביאף, והיה אם שמע, שמע". ומשמאל לימין (ואיך עושים הסופרים היום בתפלין של רבנו תם? בתפלין של יד מתחילים "קדש לי" ואחר כך "והיה כי ביאף", ומשאירים את הקטע של "והיה אם שמע", ורק וכותבים "שמע", כי "שמע" המקום שלו בסוף, ואחר כך פותחים "והיה אם שמע". כי והיה אם שמע צריך להכתב אחרי שמע, מפני שבכתב עושים לפי סדר התורה, אבל בהנחה של הפרשיות בתפלין עושים אחרת. דהיינו "קדש לי, והיה כי ביאף, והיה אם שמע, שמע". ויש עוד שתי דעות אחרות אצל לעשות בתפלין של רבנו תם). **יש עוד שתי דעות בזה, שהעולם לא כל כך יודע**

הלכה נאמנה

היום יש חסידים ובמיוחד אצל המקבלים, שמניחים במנחה תפלין "שמושא רבא" [ראה במדור **ידע תדע**], **האם יברכו על זה או לא? התשובה לזה**, שיש שתי גרסאות בתפלין האלה (וזה תלוי בגירסא של מלך אחת בשמושא רבא שמחליפה את הכל). גירסא אחת שמתחיל קדש מימין וכמו שאמרנו [וכמובא במדור **ידע תדע**], ולא מקבצים על זה. וגירסא שנייה, שהסדר של הפרשיות כמו רש"י בדיק, אלא שלדעת שמושא רבא בתי התפלין יהיו גדולים קצת, בגדל "אצבעים על אצבעים" (אצבע זה שני סנטימטר ואצבעים זה ארבע סנטימטר), ואנחנו עושים תפלין של רש"י פחות מזה. לכן מי שעושה ככה יכול לברך על זה. והנה האשכנזים עושים תפלין גדולים, כי הם חוששים לשנוי קטן בצורת האות, ולכן עושים תפלין אותיות גדולות שהתגים לא ישנו את צורת האותיות. וכי

תמיד להם שלא יברכו על זה בגלל שזה שמושא רבא? לכן תפלין של שמושא רבא שעשוי כמו הסדר של רש"י, אפשר לברך עליו לכל הדעות. אמנם היו חכמים שהתנגדו לזה. **רבי שלום הדאיה** שהיה מקבל אמר לי ששמע מאביו **רבי עובדיה הדאיה** (בעל ישפיל עבדי), שלא לברך על שמושא רבא (ושאלתי אותו: למה לא לברך על זה? והוא ענה על פי הסוד), אבל למעשה אינו כן. אלא אם התפלין של שמושא רבא הוא כמו רש"י בדיק, אין שום בעיה לברך על זה (ובדי יצחק ברבא שליט"א (בש"ת יצחק ירנן חלק ב' סי' י"ג) מצא בסדור "קמדת ישראל" של רבי שמואל ויטאל (דף ק"ג ע"א) שכותב מכתש שאם התפלין של שמושא רבא הוא כמו רש"י מקבצים עליהם). רק מי שעושה שמושא רבא בסדר הפוך שמתחיל "קדש" מימין המניח, לא יברך על זה. (גליונות: 175 אותיות י"ב-ו אותיות י"ד - ט"ז).